

D ů v o d y:

Jde o otázku, zda navržený způsob zpeněžení zabaveného práva jest přípustný, a tu jest si předem třeba uvědomiti pojem společenského podílu. Společenským podílem v nejširším smyslu jest souhrn práv příslušejících veřejnému společníku jako takovému proti společnosti. Jsou to jednak práva na účast ve správě společnosti, jednak práva povahy ryze majetkové, totiž obligační nárok na úroky a na zisk za trvání společnosti (čl. 108 obch. zák.) a na výplatu toho, co společníku připadne při vypořádání po zrušení společnosti. Jmění společnosti jest pro společníka jměním cizím, ale i v poměru k třetím osobám jměním, náležejícím jinému podmětu než společníkům. Pro soukromé věřitele společníkovy mohou býti tedy předmětem exekuce jen uvedené již obligační nároky (čl. 106, 108, 119 a 126 obch. zák.). Soukromými věřiteli veřejného společníka jsou pak všichni kromě těch, jimž jest zavázán jako veřejný společník v důsledku ustanovení čl. 112 obch. zák. Vymáhající věřitelka nevede exekuci na jmění dlužnice, t. j. společnosti Lad. L. a spol., aniž na společenské jmění společnosti b-ské, nýbrž na »podíly« společníků této firmy. Zabavené právo poskytuje, jak již bylo řečeno, v podstatě dvojí nárok, jednak na opětující se vybírání úroků a zisku, jednak nárok, by svého času byla vydána neb rozdělena majetková podstata a by podíl náležející společníkům byl vyloučen. Nejvhodnějším způsobem zpeněžení obou těchto nároků bylo by jich přikázání k vybrání (§§ 294, 303, 308, 316 a 333 ex. ř.), které by bylo přípustným exekučním prostředkem za určitých podmínek i při exekuci zajišťovací, o kterou právě jde (§ 374 ex. ř.). Leč vzhledem k doslovu § 334 ex. ř. jest pro první případ (úroky a zisk) připustiti jako vhodný exekuční prostředek k zajištění (§ 374 ex. ř.) i vnucenou správu, neboť i tu jde do jisté míry o právo na opětující se vybírání plodů. Naproti tomu nutno co do druhého nároku vyloučiti toho času zpeněžení vůbec, neboť vymáhající věřitelka ani nenavrhla, by ji exekuční soud zmocnil, by výpovědí přivodila zrušení společnosti a tím stav směřující k výkonu a k zužitkování zabaveného práva. Teprve tehdy mohlo by býti pomýšleno na realizaci tohoto práva, která by se pak řídila podle povahy jednotlivých součástí jmění. Mimo to nebylo v exekučním návrhu ani tvrzeno, že vymáhající věřitelka vedla bezvysledně exekuci na soukromé jmění toho kterého společníka, což by bylo nezbytným předpokladem zmíněného již nároku (čl. 126 obch. zák.). Dovolacímu rekursu bylo proto vyhověti a obnoviti usnesení soudu exekučního, ovšem s obmezením zřejmým z výroku. Dodati jest ještě, že zahájení vyrovnacího řízení o jmění veřejné společnosti Bratří L-ové v B. nevádí vzhledem k různosti jmění společenského a nároků veřejných společníků exekuci, pokud byla povolena.

Čís. 8749.

Příslušnost podle § 88, druhý odstavec, j. n.**Bylo-li k příkazu (tuzemského) kupitele zboží zasláno osobě roz-**

dílné (do ciziny), jest pro včasnost dojití faktury ve smyslu § 88, druhý odstavec j. n. rozhodno, zda zboží došlo adresáta dříve anebo současně s dojitím faktury kupiteli.

(Rozh. ze dne 28. února 1929, R II 53/29.)

Žalobu o zaplacení za dodané zboží zadal žalobce na okresním soudě v Opavě, prý místně příslušném podle § 88, druhý odstavec, j. n. a odůvodnil tuto příslušnost tím, že před zbožím došla žalovanému Emilu K-ovi faktura ze dne 19. ledna 1918 opatřená doložkou, že je platiti v Opavě, a že také žaloby mohou býti podávány v témže místě z tohoto obchodu. Vagon se zbožím byl prý odeslán dne 16. ledna 1918 firmou L. v Mor. Ostravě firmě Sch., na kterou se mělo zboží podle dispozice žalovaného dirigovati, došel do Vídně teprve dne 26. ledna 1918, kdežto faktura ze dne 19. ledna 1918 poštou žalovanému odeslaná, musela nejpozději dne 21. ledna 1918 dojiti žalovanému. Žalovaný prý již v dopisu ze dne 26. ledna 1918 podal zprávu, že bylo místo objednaných 10.000 kg naftalinu dodáno jen 8944 kg a že žalovaný tuto čistou váhu mohl zvědět jen z faktury. Žalovaný namítl místní nepříslušnost soudu a tvrdil, že žalovaný fakturu ze dne 19. ledna 1918 neobdržel, že faktura nebyla opatřena doložkou »splatno a žalovatelné v Opavě« a popíral, že by faktura došla před zbožím anebo zároveň se zbožím. Soud prvé s t o l i c e námitce vyhověl a žalobu odmítl. R e k u r s n í s o u d zamítl námitku místní nepříslušnosti. D ů v o d y: První soud vyhověl námitce místní nepříslušnosti, mylně se domnívaje, že právní názor strany žalující, že pro platnost doložky účtu rozhodnou je okolnost, že žalovaný byl teprve telegramem ze dne 26. ledna 1918 zpraven o dojití zboží do Vídně, že teprv od tohoto okamžiku mohl se zbožím nakládati a že proto jen tento okamžik pro platnost doložky na účtu může býti rozhodným, je v rozporu s doslovem § 88, druhý odstavec, j. n. a nemůže proto býti uznán správným. Podle názoru prvního soudu byl by žalobce musel prokázati, že účet žalobcem žalovanému zaslaný došel žalovaného v Brně již před anebo současně s dojitím zboží zaslaného z Moravské Ostravy podle příkazu žalovaného na firmu Sch. ve Vídni. Jest přisvědčiti vývodům stížnosti, že nesejde tu na době dojití na místo určení, nýbrž na době dojití u kupitele, poněvadž z přijetí zboží i účtu bez námitek jest usuzovati, že souhlasí s doložkou účtu. Příjemce musí míti možnost, by, vyčta z účtu došlého dříve nebo současně podmínku fakturního sudiště, mohl přijetí zboží po případě odepříti, není-li mu tato podmínka vhod. Uskutečnění úmluvy o sudišti spočívá na projevu vůle příjemcovy, který jest vyjádřen tím, že příjemce převezme napřed účet s doložkou o sudišti bez námitek a na to odebere zboží. V souzeném případě nemůže býti řeči o přijetí zboží žalovaným v době, kdy ještě vůbec o tom nevěděl, že zboží ve Vídni již jest. Druhý projev vůle žalovaného, zakládající příslušnost soudu, spočívá v převzetí zboží od Sch., které se stalo teprve po 26. lednu 1918, tedy po té, co účet ze dne 19. ledna 1918 s doložkou o sudišti bez námitek byl přijat.

Z průvodního řízení vyplývá, že žalovaný již před 26. lednem 1918 účet dostal, kdežto o dojití zboží do Vídně byl zpraven teprv telegramem ze dne 26. ledna 1918 a také vídeňský zasílatel teprve z telegramu z téhož dne zvěděl, že žalovaný má právo nakládati se zbožím. Že žalovaný vrátil účet s dopisem ze dne 26. ledna 1918, obsahujícím výtky, nemohl právem již první soudce pokládati za prokázáno. Článek 345 obch. zák. ustanovuje, že odevzdáním prodaného zboží povozníku přechází nebezpečí, které by zboží postihlo, na kupitele. Není však zákonitěho ustanovení, že se povozník po převzetí zboží k dopravě stává mandatářem kupitelovým v tom smyslu, že zboží odevzdané povozníku k dopravě pokládati jest již za odevzdané kupiteli. Kdyby však v tomto směru byly ještě pochybnosti, pak z ustanovení čl. 347 obch. zák., že kupitel zboží z jiného místa zaslané má neprodleně po odebrání prohlédnouti, zcela jasně vyplývá, že teprve dojitím zboží u kupitele smlouva je splněna, nikoli snad již jeho odevzdáním povozníkovi. Byl-li však žalovaný, označený jako příjemce účtu v jeho držení dne 26. ledna 1918, bylo to včas ve smyslu § 88, druhý odstavec, j. n.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

K založení fakturního sudiště podle § 88 druhý odstavec j. n. vyžaduje zákon, by faktura, opatřená doložkou, že jest splatná a žalovatelná v určitém stejném místě, došla kupce ještě před dojitím zboží nebo zároveň s ním. Sudištní doložka nemá právních účinků, došla-li faktura s doložkou příjemci až po zboží, a kupec nemusí na ni odpovídati, poněvadž pro opožděnost faktury nemůže již fakturní sudiště ani mlčky býti založeno (srv. plen. rozhodnutí ve sb. n. s. 2956). Bylo na žalující firmě, aby předpoklady pro založení fakturního sudiště prokázala, což však se jí nezdařilo. Prvý soud zjistil, že zboží, o něž tu jde, bylo k příkazu žalovaného odesláno z Moravské Ostravy do Vídně na zasílatelskou firmu Sch. dne 16. ledna 1918. Kdy však došlo zboží na tuto firmu pro žalovaného, žalující firma neprokázala ani potřebných důkazů o tom za sporu nenabídla (na př. nákladním listem na zboží, nebo firmou Sch.), ač pro posouzení otázky, zda faktura žalovanému došla před anebo zároveň se zbožím, byla tato okolnost rozhodnou. Rekursní soud zaměňuje dobu skutečného dojití zboží pro žalovaného na označenou jim firmu do Vídně s dobou, kdy byl žalovaný telegraficky vyrozuměn žalující firmou, že zboží jest již ve Vídni (telegramem ze dne 26. ledna 1918), neboť tento telegram neprokazuje, kdy skutečně zboží došlo na firmu Sch. (srovn. sb. n. s. 590). Ani druhý předpoklad, doba, kdy žalovaný obdržel fakturu, spolehlivě prokázán nebyl a první soud, vyslechnuv strany k důkazu a zhodnotiv jejich seznání, neuvěřil tvrzení majitele žalující firmy, že fakturu dne 19. ledna 1918 osobně na poštu odevzdal, a nepřijal ani tuto okolnost za zjištěnou. Nebylo-li však zjištěno, že žalovaný obdržel fakturu buď ještě před dojitím zboží na firmu Sch. ve Vídni, neb aspoň zároveň současně, nebylo prokázáno

založení fakturního sudiště podle druhého odstavce § 88 j. n., jehož se žalující firma pro žalobu dovolávala a nesejde ani na tom, zda žalovaný fakturu vrátil, či nikoli.

Čís. 8750.

Domáháno-li se v žalobě, by byl žalovaný uznán povinným, vrátiti žalobci neprodané a zaplatiti prodané příspěvkové známky a, kdyby tak neučinil, že má býti uznán povinným zaplatiti žalobci určitý peníz, nebyl (odvolací) soud oprávněn upravit samovolně rozsudečný výrok v ten rozum, že žalovaný jest povinen vrátiti žalobci příspěvkové známky za určitý peníz a, kdyby tak neučinil, zaplatiti žalobci tento peníz. Žalobní žádání nebylo tu žádáním podle § 410 c. ř. s., nýbrž alternativním žádáním (alternativa obligatio).

Svěřil-li svaz dělníků někomu určitý počet příspěvkových známek s příkazem, by vybral od členů svazu členské příspěvky a je svazu odvedl a členům stvrdil zaplacení příspěvků nalepením příspěvkových známek do legitimací a jich orazítkováním, nebyly příspěvkové známky cennými papíry, nýbrž jen průvodními listinami, pouhými stvrzenkami, kvitancemi.

Pokud nebylo určitým žalobní žádání na vrácení příspěvkových známek neb odvedení vybraných příspěvků.

(Rozh. ze dne 28. února 1929, Rv II 498/28.)

Ústřední svaz dělníků svěřil žalovanému příspěvkové známky s příkazem, by od členů svazu vybral členské příspěvky, je svazu odvedl a členům stvrdil zaplacení příspěvků nalepením příspěvkových známek do legitimací a jich orazítkováním. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se Ústřední svaz dělníků na žalovaném, by byl uznán povinným vrátiti neprodané příspěvkové známky a prodané příspěvkové známky zaplatiti a, kdyby tak neučinil, zaplatiti žalobci 19.924 Kč. Žalující svaz vycházel z toho, že příspěvkové známky značí určitou výši týdenních svazových příspěvků, představují tedy určité peníze, zasílají se jen na objednávku představenstva skupiny, jsou přísně zúčtovatelné a jimi se kvitují příspěvky. Žalovaný namítl v tomto směru, že příspěvkové známky nejsou zákonně uznaným platidlem, hodnota jejich rovná se hodnotě papíru a tisku a účelem jejich jest potvrditi jejich vlepením dělníku, že zaplatil příspěvky. Jediné v tom případě, kdyby byl žalovaný použil známek k vlepení do legitimací členů a obdržel za ně příspěvky, mohla by žádati skupina, ne však svaz, vyúčtování vylepených známek. *Procesní soud* prvního stolu v Praze uznal podle žaloby. *Odvolací soud* nevyhověl odvolání žalovaného a potvrdil napadený rozsudek s opravou, že žalovaný jest povinen vrátiti žalobci příspěvkové známky za 19.924 Kč a, kdyby tak neučinil, zaplatiti 19.924 Kč.

Nejvyšší soud zamítl žalobní nárok, by žalovaný byl uznán povinným vrátiti žalobci neprodané příspěvkové známky a zaplatiti pro-